

Nr 146.

Godkänd av första kammaren den 19 maj 1922.

Godkänd av andra kammaren den 19 maj 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående tillämpning av gällande författningar om elektriska ledningars framdragande inom kronoegendomar.

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har framhållits huvudsakligen följande. Jämlikt § 8 i nådiga kungörelsen med vissa bestämmelser rörande elektriska starkströmsledningars anordnande i förhållande till trafikleder m. m. den 19 maj 1916 skall ersättning utgå för den för dylika ledningar erforderliga mark i enlighet med i sagda paragraf åberopade författningar. Då de elektriska distributionsföreningar, som plägade utföra avsedda ledningar, av sina medlemmar krävde, att de kostnadsfritt skulle upplåta mark för vederbörande förenings kraftledningar, hade arrendator av kronoegendom vid deltagande för egendomen i dylik förening blivit skyldig att vidkännas de kostnader, som jämlikt sagda kungörelse föranleddes av markupplåtelse från kronoegendomen. Med anledning härav hava motionärerna hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för att, vid tillämpningen av gällande författningar om elektriska ledningars framdragande inom kronoegendomar, arrendator av sådan egendom, som inginge som medlem i elektrisk distributionsförening, skyddades mot indirekta höjningar av arrendet av ovanberörda art och sålunda kronoegendomarna komme att till distributionsföreningen intaga samma ställning som annan egendom, för vilken delaktighet däri vunnits.

I den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver hava utlåtanden över motionen inhämtats från domänstyrelsen och vattenfallsstyrelsen, vilka utlåtanden bilagts vederbörande utskotts yttranden i ämnet.

I sitt berörda utlåtande har domänstyrelsen anfört bland annat, att i de fall, då en distributionsförening jämlikt § 8 i ovan omnämnda kungörelse begär ersättningens fastställande av domänstyrelsen, styrelsen, sedan förslag till ersättningens bestämmande uppgjorts av dess underordnade organ, numera med hänsyn till tvenne särskilda av domänstyrelsen åberopade Eders Kungl. Maj:ts beslut i likartade fall ansett sig kunna, utan att underställa frågan Eders Kungl. Maj:ts prövning, å kronans vägnar avstå från ersättning beträffande de delar av ledningen, som avsett allenast kronoegendomens egen elektrifiering, så att ledningens innehavare befriats från ersättning beträffande stolpar, som härför erfordras, och så länge de användas endast för nämnda behov. Beträffande de stolpar, som uppbure ledningar för distribuering av elektrisk kraft jämväl för annan, kronan icke tillhörig egendom, hade däremot ersättning fastställts och utkrävts av ledningens innehavare. Vidare har domänstyrelsen i detta sammanhang framhållit, att de av vattenfallsstyrelsen i kontrakten med respektive distributionsföreningar gjorda förbehåll om kostnadsfri upplåtelse av mark för ledningarna icke borde kunna rubba de villkor, under vilka en förening erhållit rättighet att framdraga elektrisk ledning över kronoegendom av det slag, varom fråga vore.

Ett av de mera framträdande dragen uti den nyligen genomförda reformen av vår vattenrättslagstiftning utgöra utan tvivel de uti den nya vattenlagen meddelade bestämmelserna i syfte att underlätta landsbygdens elektrifiering.

Det ligger i öppen dag, att det för vårt folks allmänna sociala och ekonomiska utveckling måste betraktas såsom en angelägenhet av allra största vikt, att vid genomförande av ifrågavarande lagstiftning de genom densamma åsyftade resultat icke må kunna äventyras till följd av ett mer eller mindre formalistiskt åskådningssätt hos de myndigheter, som innehava beslutanderätt i de frågor, som i ett eller annat avseende äro av betydelse för sagda utveckling. Enligt riksdagens uppfattning torde det ej heller vara ur vägen, att det från riksdagens sida betonas, att statsmyndigheterna, då de ställas inför frågor av ovan nämnda beskaffenhet, aldrig böra lämna ur sikte dessa frågor ovan antydda djupare innebörd, och att sålunda vid frågornas avgörande hänsynen till formella synpunkter icke må mer än nödigt lägga hinder i vägen för strävandena att låta den elektriska kraften i stör-

sta möjliga utsträckning och på gynnsammast möjliga villkor komma även landsbygdens befolkning tillgodo.

Den uti förevarande ärende förebragta utredning synes riksdagen giva vid handen, att med avseende å det i motionen berörda spörsmål eller frågan om de villkor, varunder arrendator av viss kronojord kan tillgodogöra sig delägareskap i elektrisk distributionsförening, ovanberörda synpunkter icke kommit att behörigen beaktas.

Riksdagen hyser nämligen i likhet med vattenfallsstyrelsen den uppfattningen, att då domänstyrelsen beträffande den del av över kronoegendom dragen elektrisk ledning, som endast är av nytta för andra föreningens medlemmar, med stöd av ovannämnda kungörelse den 19 maj 1916 kräver full ersättning av arrendatorn för markintrång, utvecklingen av kronoegendomarnas elektrifiering torde komma att hämmas. Då uttagande av dylik ersättning obestriddligen måste innebära en höjning av arrendeavgiften till kronan, lär det i allt fall vara uppenbart, att utsikten att drabbas av en dylik arrendeförhöjning icke kan vara ägnad att uppmuntra arrendatorn till deltagande uti företag, varigenom kronoegendomen skulle bliva elektrifierad. Men givetvis bör, såsom vattenfallsstyrelsen i sitt utlåtande framhåller, kronan hava samma intresse för befrämjande av jordbrukets elektrifiering som den enskilda jordägaren.

Domänstyrelsens uti ärendet avgivna yttrande synes utvisa, att styrelsen funnit de i motionen omförmälda bestämmelser i ovannämnda nådiga kungörelse äga sådan innebörd, att det av domänstyrelsen tillämpade, ovan anmärkta förfaringssätt vore på grund av bestämmelsernas avfattning ofrånkomligt. I anslutning till vad som ovan anförts, hyser riksdagen den mening, att kronoarrendator vid ingående som medlem i elektrisk distributionsförening icke bör komma i sämre ställning än enskild jordägare.

På grund härav får riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t vidtaga de åtgärder, Eders Kungl. Maj:t kan finna erforderliga för att den i motionen omförmälda bestämmelse i nådiga kungörelsen den 19 maj 1916 icke må kunna anses utgöra hinder för kronoegendom att till elektrisk distributionsförening intaga samma ställning som annan egendom, för vilken delaktighet däri vunnits.

Stockholm den 19 maj 1922.

Med undersåtlig vördnad.
